

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, 2 stycznia 2023 r.

Opinia do ustawy o fundacji rodzinnej

(druk nr 888)

I. Cel i przedmiot ustawy

Zasadniczym celem ustawy jest kompleksowe wzmocnienie narzędzi prawnych do przeprowadzenia procesów sukcesyjnych poprzez wprowadzenie do polskiego porządku prawnego przepisów, które pozwolą na powoływanie fundacji rodzinnych. Zadaniem fundacji rodzinnych ma być realizacja celów określonych przez fundatora, w oparciu o majątek, który można zabezpieczyć przed utratą. Instytucja fundacji rodzinnej będzie służyć gromadzeniu rodzinnego majątku, pozwalającego na zatrzymanie kapitału w kraju na wiele pokoleń oraz zwiększenie potencjału krajowych inwestycji. Fundacja rodzinna ma ponadto minimalizować ryzyko nieudanej sukcesji i gwarantować kontynuację działalności biznesowej. Fundator uzyska dużą swobodę w określeniu zarówno zasad zarządzania fundacją rodzinną, jej funkcjonowania, jak i celu, dla którego zostaje ona powołana. Jednym z najważniejszych powodów tworzenia tego typu instytucji prawnych jest zapewnienie nieprzerwanego działania przedsiębiorstwa.

Fundacja rodzinna będzie bezudziałową osobą prawną z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Celem działalności fundacji rodzinnej będzie gromadzenie majątku, zarządzanie nim w interesie beneficjentów, w tym zapewnienie środków dla grupy wskazanych przez fundatora beneficjentów (przykładowo na pokrywanie kosztów utrzymania lub kształcenia beneficjentów). Szczegółowy cel fundacji rodzinnej zostanie określony przez fundatora w statucie. Umożliwi to przeprowadzenie procesu sukcesyjnego bez konieczności wprowadzania zmian w strukturze organizacyjnej przedsiębiorstwa lub grupy kapitałowej.

Jednocześnie pozwoli to na realizację wizji nestora oraz ukształtowanie obowiązków i uprawnień członków rodziny zgodnie z ich życiowymi planami. Fundacja rodzinna będzie mogła być ustanawiana na czas określony albo na czas nieokreślony. Decyzja w tym zakresie będzie pozostawać w gestii fundatora.

Fundacja rodzinna co do zasady nie będzie mogła wykonywać działalności gospodarczej w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców. Wyjątek ma stanowić działalność polegająca na: zbywaniu mienia, o ile mienie to nie zostało nabyte wyłącznie w celu dalszego zbycia, najmie, dzierżawie lub udostępnianiu mienia do korzystania na innej podstawie, przystępowaniu i uczestnictwie w spółkach handlowych, funduszach inwestycyjnych, spółdzielniach oraz podmiotach o podobnym charakterze mających swoją siedzibę w kraju lub zagranicą, nabywaniu i zbywaniu papierów wartościowych, instrumentów pochodnych i praw o podobnym charakterze, udzielaniu wybranym podmiotom pożyczek, obrocie zagranicznymi środkami płatniczymi należącymi do fundacji rodzinnej w celu dokonywania płatności związanych z działalnością fundacji rodzinnej, w tym wypłatą świadczeń beneficjentowi lub prowadzeniu przedsiębiorstwa w ramach gospodarstwa rolnego.

W celu ustanowienia fundacji rodzinnej konieczne będzie sporządzenie aktu założycielskiego (w formie aktu notarialnego), obejmującego oświadczenie o ustanowieniu fundacji rodzinnej. Fundację rodzinną będzie można ustanowić także w testamencie (testament taki sporządzony będzie musiał być w formie aktu notarialnego). Wraz ze sporządzeniem aktu założycielskiego albo ogłoszeniem testamentu powstanie fundacja rodzinna w organizacji. Osobowość prawną uzyska ona wraz z wpisem do rejestru fundacji rodzinnych. Fundacja rodzinna będzie mogła być założona jedynie przez osobę fizyczną posiadającą pełną zdolność do czynności prawnych lub przez kilka takich osób, które wspólnie uzyskają status fundatora. Z uwagi na obowiązujące zasady sporządzania testamentów, fundacja rodzinna ustanawiana w testamencie będzie mogła mieć tylko jednego fundatora.

Podstawowym dokumentem fundacji rodzinnej będzie statut, ustalany przez fundatora i sporządzany w formie aktu notarialnego. Statut będzie określał zasadnicze sprawy związane z fundacją rodzinną, takie jak jej nazwę, siedzibę, szczegółowy cel, czas trwania (jeżeli jest oznaczony), wysokość funduszu założycielskiego, zasady powoływania, odwoływania, ustalania okresu kadencji, uprawnienia i obowiązki członków organów, członków

zgromadzenia beneficjentów, zasady reprezentacji fundacji rodzinnej, a także przeznaczenie majątku fundacji rodzinnej po jej rozwiązaniu, w tym określenie beneficjenta uprawnionego do mienia w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej.

Fundacja rodzinna będzie wpisywana do rejestru fundacji rodzinnych prowadzonego przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim. Zgłoszenia o ustanowieniu fundacji rodzinnej do sądu rejestrowego w celu jej wpisania do rejestru będzie dokonywał fundator (w przypadku, gdy fundacja rodzinna powstanie na podstawie aktu założycielskiego), albo zarząd fundacji rodzinnej (w przypadku ustanowienia fundacji rodzinnej w testamencie).

Organem zarządzającym w fundacji rodzinnej będzie zarząd. Będzie on odpowiadał przede wszystkim za realizację celów fundacji rodzinnej oraz gospodarowanie jej majątkiem. Członkiem zarządu będzie mogła zostać osoba fizyczna posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych. Ustawa nie wyklucza możliwości łączenia obowiązków członka zarządu z uprawnieniami beneficjenta. Beneficjenci, sprawujący jednocześnie funkcję w organach fundacji rodzinnej, będą zobowiązani do przestrzegania statutu fundacji rodzinnej oraz uwzględniania woli fundatora, w takim samym stopniu, jak członkowie tych organów nieposiadający praw beneficjenta.

Fakultatywnym organem nadzoru będzie rada nadzorcza złożona z osób fizycznych posiadających pełną zdolność do czynności prawnych. W sytuacji, gdy liczba beneficjentów przekroczy 25 osób powołanie rady nadzorczej będzie obligatoryjne. W ustawie wprowadza się zakaz jednoczesnego pełnienia funkcji w organie zarządzającym i w organie nadzorczym.

W fundacji rodzinnej będzie działać także zgromadzenie beneficjentów, którego zadaniem będzie: podejmowanie uchwał w sprawach określonych w ustawie lub statucie, powołanie i odwołanie członków zarządu fundacji rodzinnej w przypadku braku fundatora i rady nadzorczej, a także podejmowanie uchwały o rozwiązaniu fundacji rodzinnej.

Fundator będzie miał obowiązek wniesienia do fundacji rodzinnej mienia przeznaczonego na realizację jej celów, w wysokości co najmniej 100 000 złotych (tzw. fundusz założycielski).

Beneficjentem będzie osoba fizyczna lub organizacja pozarządowa, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, prowadząca działalność pożytku publicznego w rozumieniu art. 3 ust. 1 tej ustawy, która zgodnie ze statutem może otrzymać świadczenie od fundacji rodzinnej lub

mienie w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej. Beneficjentem będzie mógł być także fundator.

Fundacja rodzinna będzie ponosić odpowiedzialność solidarną za zobowiązania fundatora powstałe przed ustanowieniem fundacji rodzinnej. Fundacja rodzinna będzie mogła odpowiadać za obowiązki alimentacyjne fundatora powstałe zarówno przed jak i po ustanowieniu fundacji rodzinnej, gdy egzekucja z jego majątku będzie bezskuteczna (subsydiarna odpowiedzialność). Fundacja rodzinna będzie więc odpowiadać za zaległe, bieżące i przyszłe zobowiązania fundatora wobec osoby objętej obowiązkiem alimentacyjnym. Roszczenia osób, wobec których fundatora obciąża obowiązek alimentacyjny, niezależnie od tego czy są beneficjentami czy nie, będą zaspokajane w pierwszej kolejności. Odpowiedzialność fundacji rodzinnej będzie przy tym ograniczona do wartości mienia wniesionego przez fundatora.

Działalność fundacji rodzinnej będzie poddawana cyklicznym audytom, co najmniej raz na cztery lata.

Ustawa przewiduje mechanizmy zakończenia działania fundacji rodzinnej i jej likwidacji zbliżone do rozwiązań znanych w prawie spółek. Fundacja rodzinna ulegnie rozwiązaniu w przypadku, gdy jej organy podejmą uchwałę w tym zakresie. W wyjątkowych przypadkach fundację rodzinną będzie mógł rozwiązać sąd.

Opiniowana ustawa zmienia następujące akty prawne: ustawę z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn, ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawę z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego, ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, ustawę z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy oraz ustawę z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

Na szczególną uwagę zasługują zmiany w ustawach podatkowych. Do zmian tych należy w szczególności wprowadzenie wyłączenia z opodatkowania podatkiem od spadków i darowizn nabycia przez osoby fizyczne będące beneficjentami (w tym fundatorami) własności rzeczy lub praw majątkowych będących przedmiotem świadczenia otrzymanego od

fundacji rodzinnej (fundacji rodzinnej w organizacji) oraz stanowiących mienie otrzymane w związku z ich rozwiązaniem, jeżeli będzie to następować na podstawie tytułu określonego w ustawie o podatku od spadków i darowizn.

Nabycie przez osoby fizyczne od fundacji rodzinnej świadczeń oraz mienia w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej będzie opodatkowane podatkiem dochodowym od osób fizycznych, w wysokości uzależnionej od stopnia pokrewieństwa beneficjenta z fundatorem (zwolnienie w przypadku fundatora oraz osób bliskich należących do tzw. „grupy zero” w stosunku do fundatora, określonej w ustawie o podatku od spadków i darowizn, tj. małżonka, zstępny, wstępny, pasierba, rodzeństwo, ojczyma i macocha; 15% w przypadku pozostałych osób). Zwolniona z podatku dochodowego od osób fizycznych zostanie tylko część takiego świadczenia lub mienia nabytego przez fundatora lub osobę należącą do „grupy zero” w stosunku do fundatora, odpowiadająca aktualnej proporcji właściwej dla tego fundatora, zamieszczonej w spisie majątku. Fundacja rodzinna będzie z kolei podatnikiem wprowadzanego w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych podatku dochodowego od przekazanego lub postawionego do dyspozycji przez fundację rodzinną bezpośrednio lub pośrednio świadczenia oraz mienia w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej w wysokości 15%.

Ustawa wprowadza także zmiany w ustawie o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w zakresie definicji „trustu” i „beneficjenta rzeczywistego”. Dzięki temu przepisy ustawy znajdą zastosowanie również do fundacji rodzinnej.

Jako rozwiązania uzupełniające planowanie sukcesji, wprowadzono możliwość zrzeczenia się prawa do zachowku (także w części), rozłożenia na raty, odroczenia terminu płatności oraz obniżenia wysokości zachowku, przy uwzględnieniu sytuacji osobistej oraz majątkowej uprawnionego do zachowku, a także obowiązane do zaspokojenia roszczenia z tytułu zachowku. Świadczenia otrzymane od fundacji rodzinnej przez uprawnionego obniżą wartość zachowku, a otrzymany zachówek pomniejszy wartość przyszłych świadczeń przysługujących beneficjentowi od fundacji rodzinnej. Fundacja rodzinna będzie odpowiadać za zapłatę zachowku jako spadkobierca (jeśli otrzyma spadek po fundatorze albo innej osobie) i jako obdarowany (jeśli otrzyma darowiznę od fundatora albo innej osoby). Fundacja będzie ponadto odpowiadać za zachówek z tytułu wniesienia przez fundatora będącego spadkodawcą funduszu założycielskiego, o ile wniesienie to nastąpi w ciągu 10 lat przed śmiercią fundatora. Podobnie osoby, które otrzymają mienie w związku z rozwiązaniem

fundacji rodzinnej, będą odpowiadać za zachówek, o ile mienie to zostanie im przekazane w ciągu 10 lat przed śmiercią fundatora. Odpowiedzialność fundacji rodzinnej i osób, które otrzymały mienie w związku z rozwiązaniem fundacji rodzinnej, będzie zbliżona do odpowiedzialności osób, które otrzymały od spadkodawcy darowiznę.

Ustawa wejdzie w życie po upływie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił ustawę na 68. posiedzeniu w dniu 14 grudnia 2022 r. Projekt ustawy (druk sejmowy nr 2798) został wniesiony przez Radę Ministrów w dniu 23 listopada 2022 r. Pierwsze czytanie projektu ustawy odbyło się na 67. posiedzeniu Sejmu w dniu 1 grudnia 2022 r. Sejm skierował projekt ustawy do Komisji Gospodarki i Rozwoju, która po rozpatrzeniu tego projektu na posiedzeniach w dniach 12 i 13 grudnia 2022 r., wniosła o jego uchwalenie w brzmieniu zawartym w sprawozdaniu (druk sejmowy nr 2853). Na etapie prac w komisji dokonano szeregu zmian o charakterze doprecyzowującym, ujednolicającym i techniczno-legislacyjnym, które nie wpłynęły na meritum rozwiązań zaproponowanych przez Rząd. Drugie czytanie projektu ustawy odbyło się na 68. posiedzeniu Sejmu w dniu 13 grudnia 2022 r. W jego trakcie zgłoszonych zostało 10 poprawek.

Ostatecznie Sejm uchwalił ustawę z poprawkami, które zmierzały w szczególności do:

- 1) wskazania, że w spisie mienia zamieszcza się składniki mienia również według ich wartości podatkowej, zaś w przypadku rozwiązania fundacji rodzinnej przychód odpowiadający wartości mienia, pomniejsza się o wartość podatkową mienia wniesionego przez fundatora lub fundatorów;
- 2) doprecyzowania elementów zawiadomienia o posiedzeniu organu fundacji rodzinnej w przypadku gdy udział w posiedzeniu takiego organu będzie następował przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej;
- 3) przyjęcia zasady, że zmiana adresu do doręczeń fundatora, którą należy zgłosić sądowi rejestrowemu, nie będzie podlegała opłacie sądowej;
- 4) wskazania, że fundacja rodzinna nie będzie zwolniona z podatku od przychodów z budynków, o którym mowa w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych;
- 5) wskazania, że zakresie w jakim fundacja rodzinna prowadzi działalność gospodarczą wykraczającą poza zakres określony w art. 6 ustawy o fundacji rodzinnej stawka

podatku dochodowego od osób prawnych, będzie wynosić 25% podstawy opodatkowania.

Za uchwaleniem ustawy opowiedziało się 441 posłów, 7 posłów było przeciw, zaś 3 posłów wstrzymało się od głosowania.

III. Uwagi szczegółowe

Ustawa nie budzi zastrzeżeń o zasadniczym (konstytucyjnym i systemowym) charakterze. Należy jednak zwrócić uwagę na następujące kwestie:

- 1) art. 2 – przepis ten, nie ma żadnej wartości normatywnej. Oczywiście jest, że fundacja rodzinna będzie musiała działać zgodnie z prawem powszechnie obowiązującym, w szczególności z opiniowaną ustawą, oraz swoim statutem. Przepis narusza § 4 ust. 4 i § 11 Zasad techniki prawodawczej, zwanych dalej „ZTP”. Nie budzi też wątpliwości, że aktem podstawowym z punktu widzenia instytucji prawnej – fundacji rodzinnej będzie opiniowana ustawa. To ona będzie aktem statuującym nową instytucję.

Propozycja poprawki:

skreśla się art. 2;

- 2) art. 6 pkt 3 i 5 lit. a, art. 72 ust. 1, art. 87 ust. 1 pkt 3, art. 101 ust. 3, art. 103 ust. 1 pkt 1–3, art. 107 ust. 2, art. 115 ust. 1 pkt 4 i art. 126 ust. 2 – propozycja poprawek korygujących spójniki.

Propozycja poprawek:

w art. 6 w pkt 3 i w pkt 5 w lit. a, w art. 72 w ust. 1, w art. 87 w ust. 1 w pkt 3, w art. 103 w ust. 1 w pkt 1–3, w art. 107 w ust. 2 dwukrotnie, w art. 115 w ust. 1 w pkt 4 oraz w art. 126 w ust. 2 wyraz „lub” zastępuje się wyrazem „albo”;

w art. 101 w ust. 3 wyraz „albo” zastępuje się wyrazem „lub”,

- 3) art. 6 pkt 7 – z przepisu tego wynika, że fundacja rodzinna będzie mogła wykonywać działalność gospodarczą w zakresie prowadzenia przedsiębiorstwa w ramach gospodarstwa rolnego. Zgodnie z art. 3 ustawy – Prawo przedsiębiorców istotą

działalności gospodarczej jest wykonywanie we własnym imieniu i w sposób ciągły zorganizowanej działalności zarobkowej. W myśl art. 55¹ ustawy – Kodeks cywilny przedsiębiorstwo jest zorganizowanym zespołem składników niematerialnych i materialnych przeznaczonym do prowadzenia działalności gospodarczej. Zespołem składników majątkowych jest również gospodarstwo rolne. Przepis art. 55³ ustawy – Kodeks cywilny stanowi, że za gospodarstwo rolne uważa się grunty rolne¹⁾ wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą, oraz prawami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego. Pojęcie „przedsiębiorstwa” w gruncie rzeczy różni się od pojęcia „gospodarstwo rolne” tylko przedmiotem prowadzonej, przy wykorzystaniu tego zespołu składników, działalności gospodarczej (działalność gospodarcza, do której stosuje się przepisy ustawy – Prawo przedsiębiorców i działalność rolnicza – działalność wytwórcza w rolnictwie w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej, w tym produkcja ogrodnicza, sadownicza i rybna, do której wspomnianej ustawy się nie stosuje). Niemniej w rozumieniu cywilistycznym przedsiębiorstwo i gospodarstwo rolne są różnymi instytucjami prawnymi. W związku z powyższym nasuwa się pytanie o treść art. 6 pkt 7, przepis nie jest bowiem jednoznaczny. Czy istotą regulacji jest umożliwienie fundacji rodzinnej wykonywania działalności gospodarczej, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy – Prawo przedsiębiorców (czyli wyłączonej z reżimu ustawy – Prawo przedsiębiorców), czy też umożliwienie wykonywania działalności gospodarczej, do której stosuje się tę ustawę, o ile działalność ta będzie związana z prowadzeniem działalności, do której ustawa – Prawo przedsiębiorców nie jest stosowana. Być może ustawodawcy przyświecał jeszcze inny cel. Należy pamiętać, że zgodnie z zasadą dostatecznej określoności przepisów prawa i zasadą przyzwoitej legislacji (art. 2 Konstytucji) wypowiedź prawodawcy nie może budzić żadnej wątpliwości, w szczególności jeśli przepis odnosi się do sytuacji prawnej jednostki lub tę sytuację kształtuje. Zasada precyzji i komunikatywności przepisów prawnych została wyrażona również w § 6 ZTP. W myśl tego paragrafu, przepisy ustawy redaguje się tak, aby dokładnie i w sposób zrozumiały dla adresatów zawartych w nich norm wyrażały intencje prawodawcy.

¹⁾ Zgodnie z art. 46¹ ustawy – Kodeks cywilny, nieruchomościami rolnymi (gruntami rolnymi) są nieruchomości, które są lub mogą być wykorzystywane do prowadzenia działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej, nie wyłączając produkcji ogrodniczej, sadowniczej i rybnej.

Sformułowanie propozycji poprawki będzie możliwe po ustaleniu intencji ustawodawcy.

- 4) art. 8 – przepis ten określa niezbędne elementy oświadczenia składanego przez fundację rodzinną beneficjentowi, sądowi rejestrowemu i w zamówieniach handlowych. Nasuwa się w związku tym pytanie, czy wolą ustawodawcy jest ograniczenie zakresu tego przepisu wyłącznie do oświadczeń w nim wymienionych? Przepis ten może być interpretowany w taki sposób, że oświadczenia składane innemu sądowi niż sąd rejestrowy, organowi administracji publicznej, czy też instytucji państwowej danych wskazanych w art. 8 pkt 1–3 zawierać nie muszą. Trzeba wziąć przy tym pod uwagę również fakt, że art. 8 może być interpretowany jako *lex specialis* w odniesieniu do przepisów innych ustaw, określających treść oświadczenia. Zakładając, że intencją ustawodawcy było, aby w oświadczeniach kierowanych do podmiotu publicznego zawarte musiały być elementy wskazane w art. 8 pkt 1–3, należałoby przyjąć niżej sformułowaną poprawkę. Formułując propozycję, kierowano się siatką terminologiczną opiniowanej ustawy.

Propozycja poprawki:

w art. 8 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Jeżeli z innych przepisów nie wynika inaczej, oświadczenia składane przez fundację rodzinną beneficjentowi, sądom, organom administracji publicznej, instytucjom państwowym i w zamówieniach handlowych zawierają:”;

- 5) art. 10 – w związku z tym, że przepis odnosi się w swojej treści do wartości mienia **wniesionego** przez fundatora (a nie wartości mienia nabytego przez fundację rodzinną), należałoby przyjąć niżej sformułowaną poprawkę redakcyjną. Propozycja uwzględnia terminologię art. 18.

Propozycja poprawki:

w art. 10 wyraz „nabycia” zastępuje się wyrazem „wniesienia”;

- 6) art. 18 ust. 2 – mając na uwadze wyinterpretowane z § 144 ZTP zasady formułowania tekstów prawnych (m.in. zasadę, w myśl której w tekstach prawnych dla określenia klasy adresatów, okoliczności, przedmiotów nie używa się liczby mnogiej, gdyż i tak zawsze chodzi o całą klasę) i poglądy doktryny na ten temat, należałoby dokonać niżej zaproponowanej korekty redakcyjnej. Przepis w uchwalonym brzmieniu może ponadto sugerować, że istnieje coś takiego, jak jeden, wspólny kurs średni walut.

Propozycja poprawki:

w art. 18 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„Wartość mienia wniesionego do fundacji rodzinnej w postaci waluty obcej przelicza się na złote według kursu średniego waluty ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień wniesienia mienia.”;

- 7) art. 22 ust. 3 – w związku z tym, że nie może budzić żadnej wątpliwości, że zadania fundacji rodzinnej w organizacji określone w art. 22 ust. 3 są obligatoryjne oraz mając na względzie, że kontekst językowy użycia czasownika modalnego „może” w tym przepisie wątpliwości nie eliminuje (szczególnie jeśli zestawia się na przykład art. 22 ust. 2 z art. 25 ust. 3; w pierwszym z przepisów „może” oznacza „musi”, zaś w drugim „wolno”), należałoby przyjąć niżej sformułowaną poprawkę.

Propozycja poprawki:

w art. 22 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Fundacja rodzinna w organizacji zarządza we własnym imieniu posiadany majątkiem i zapewnia jego ochronę, w szczególności nabywa prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciąga zobowiązania, pozywa i jest pozywana.”;

- 8) art. 22 ust. 5 – przepis ten przewiduje m.in., że statut musi określić podmiot uprawniony do zatwierdzenia czynności zarządu fundacji rodzinnej w organizacji. W związku z tym, że może pojawić się wątpliwość, czy kwestia tej regulacji statutowej mieści się przedmiotowo w sprawach, o których mowa w art. 25 ust. 2 pkt 9, oraz mając na względzie kompletność art. 25 ust. 2 (przepis ten określa elementy obligatoryjne statutu), należałoby przyjąć niżej sformułowaną poprawkę.

Propozycja poprawki:

w art. 25 w ust. 2 dodaje się pkt 9a w brzmieniu:

„9a) podmiot uprawniony do zatwierdzenia czynności zarządu fundacji rodzinnej w organizacji;”

- 9) art. 25 ust. 2 pkt 4 – zgodnie ze wskazanym przepisem statut ma określić sposób określenia beneficjenta. W związku z tym nasuwa się pytanie, dlaczego statut nie może wprost wskazać kto jest beneficjentem? Zakładając, że beneficjentem będzie organizacja pozarządowa, o której mowa w art. 2 ust. 3, trudno sobie wyobrazić inny sposób określenia beneficjenta niż jego wskazanie w statucie wprost. Wydaje się, że statut powinien w zależności od okoliczności (w zależności od tego, kto ma być beneficjentem) wskazywać beneficjenta lub sposób jego określenia.

Propozycja poprawki:

w art. 25 w ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) beneficjenta lub sposób jego określenia i zakres przysługujących beneficjentowi uprawnień;”

- 10) art. 29 – przepis ten przewiduje, że fundator i beneficjent mogą kierować do organów fundacji rodzinnej uwagi, opinie lub zalecenia dotyczące jej działalności. Treść tego przepisu nie mieści się w zakresie regulacji rozdziału 5 – *Statut i spis mienia*, wyznaczonym tytułem jednostki systematyzacyjnej. Dążąc do zapewnienia adekwatności tytułu jednostki systematyzacyjnej do zakresu regulowanych w niej spraw, należałoby przepis w zakresie odnoszącym się do fundatora przenieść do rozdziału 2 – *Fundator*, zaś w zakresie odnoszącym się do beneficjenta do rozdziału 6 – *Beneficjent i lista beneficjentów*.

Propozycja poprawek:

dodaje się art. 14a w brzmieniu:

„Art. 14a. Fundator może kierować do organów fundacji rodzinnej uwagi, opinie lub zalecenia dotyczące jej działalności.”;

skreśla się art. 29;

dodaje się art. 40a w brzmieniu:

„Art. 40a. Beneficjent może kierować do organów fundacji rodzinnej uwagi, opinie lub zalecenia dotyczące jej działalności.”;

- 11) art. 32 ust. 3 – mając na względzie zapewnienie spójności pomiędzy przepisem odsyłającym i przepisem, do którego się odsyła, w odniesieniu do zakresu odesłania, należałoby przyjąć niżej sformułowaną poprawkę.

Propozycja poprawki:

w art. 32 w ust. 3 skreśla się wyraz „beneficjentów”;

- 12) art. 32 ust. 5 – mając na względzie art. 5 lit. f rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), należałoby uzupełnić przepis wskazując dodatkowo, że fundacja rodzinna prowadzi i przechowuje dokumenty dotyczące przetwarzanych danych osobowych w warunkach niegroźących utratą tych dokumentów.

Propozycja poprawki:

w art. 32 w ust. 5 po wyrazie „niegroźących” dodaje się wyraz „utrata”;

- 13) art. 46 ust. 1 – zgodnie z tym przepisem, posiedzenie organu fundacji rodzinnej odbywa się w **siedzibie** fundacji rodzinnej, jeżeli statut nie wskazuje innego miejsca. W świetle przytoczonego przepisu siedziba oznacza miejsce (*de facto* lokal). Należy zwrócić uwagę, że ustawodawca jest niekonsekwentny terminologicznie, ponieważ w innych przepisach opiniowanej ustawy (zob. np. art. 8 pkt 1 i art. 104 ust. 2 i 3) używa on rzeczownika „siedziba” w innym znaczeniu, tj. w znaczeniu cywilistycznym (siedziba rozumiana jako miejscowość). Mając na uwadze § 10 ZTP oraz dążąc do wyrażenia

treści przepisu zgodnie z intencją prawodawcy, należałoby przyjąć niżej sformułowaną poprawkę. Analogicznej zmiany należałoby dokonać w odniesieniu do art. 100 ust. 1.

Propozycja poprawki:

w art. 46 w ust. 1 i w art. 100 w ust. 1 wyraz „siedzibie” zastępuje się wyrazem „lokalu”;

- 14) art. 47 ust. 1 i 2 – ustawodawca nie jest konsekwentny terminologicznie. Dla nazwania tego samego używa on dwóch różnych określeń. W art. 47 ust. 1 i 2 mówi się o „udziale w posiedzeniu” zaś w ust. 3 tego artykułu o „uczestnictwie członka organu w posiedzeniu”, przy czym każdy z wymienionych przepisów odnosi się do tej samej aktywności. Mając na względzie § 10 ZTP, należałoby dokonać zaproponowanej niżej korekty. Formułując nowe brzmienie art. 47 ust. 2 kierowano się art.10 ust. 1c ustawy – Prawo o stowarzyszeniach.

Propozycja poprawki:

art. 47 otrzymuje brzmienie:

„Art. 47. Członek organu fundacji rodzinnej może uczestniczyć w posiedzeniu tego organu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, chyba że statut stanowi inaczej.

2. Uczestnictwo w posiedzeniu organu fundacji rodzinnej przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej odbywa się przy zapewnieniu co najmniej:

- 1) transmisji obrad w czasie rzeczywistym;
- 2) dwustronnej komunikacji w czasie rzeczywistym, w ramach której członek organu fundacji rodzinnej może wypowiadać się w toku obrad, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad;
- 3) wykonywania prawa głosu przed lub w toku posiedzenia.

3. Uczestnictwo w posiedzeniu organu fundacji rodzinnej przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej może podlegać jedynie takim wymogom i ograniczeniom, jakie są niezbędne do identyfikacji członka organu fundacji rodzinnej i zapewnienia bezpieczeństwa komunikacji elektronicznej. Szczegółowe zasady dotyczące sposobu uczestnictwa w posiedzeniu organu fundacji rodzinnej przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej określa regulamin tego organu.”;

- 15) art. 48 ust. 1 – skoro w art. 48 ust. 5 mówi się o „żądaniu” zwołania posiedzenia, tej samej terminologii należy użyć w ust. 1 tego artykułu (§ 10 ZTP). Podobny charakter mają zmiany do art. 48 ust. 2 i 3. Przepisy te powinny być skorelowane terminologicznie między sobą oraz dodatkowo z art. 48 ust. 6.

Propozycja poprawki:

w art. 48:

- a) w ust. 1 wyraz „wniosek” zastępuje się wyrazem „żądanie”,
- b) w ust. 2 wyrazy „należy oznaczyć dzień” zastępuje się wyrazami „podaje się datę”,
- c) w ust. 3 wyrazy „należy dodatkowo zamieścić” zastępuje się wyrazami „zamieszcza się dodatkowo”;

- 16) art. 59 ust. 3 i 4 – mając na uwadze brzmienie art. 59 ust. 1, 2, 5, 7 i 9 w ust. 3 tego artykułu należy mówić o członku zarządu w liczbie pojedynczej. Ponadto należałoby dokonać korekty art. 59 ust. 4. Skoro w podobnym, ale odnoszącym się do rady nadzorczej art. 66 ust. 4 podkreślono, że dotyczy on **pierwszej** rady nadzorczej, analogiczne do wskazanego podkreślenie powinno być sformułowane w art. 59 ust. 4.

Propozycja poprawki:

w art. 59:

- a) w ust. 3 użyty dwukrotnie wyraz „członków” zastępuje się wyrazem „członka”,
- b) w ust. 4 po wyrazie „członków” dodaje się wyraz „pierwszego”;

- 17) art. 63 ust. 2 – propozycja poprawki redakcyjnej.

Propozycja poprawki:

w art. 63 w ust. 2 wyraz „określonych” zastępuje się wyrazem „określonej”;

- 18) art. 69 ust. 2, 3 i 8 – zgodnie z art. 59 ust. 3 – o ile statut nie stanowi inaczej – powołania i odwołania członków zarządu dokonuje fundator, a po śmierci fundatora – rada nadzorcza, jeżeli została ustanowiona. W przypadku śmierci fundatora i braku rady

nadzorczej powołania i odwołania członków zarządu dokonuje zgromadzenie beneficjentów. W przepisie tym słusznie zauważono, że jedyną okolicznością, poza postanowieniami statutu, która uniemożliwia fundatorowi czynienie użytku z uprawnienia do powołania i odwołania członka zarządu jest jego śmierć. Innych niż śmierć fundatora okoliczności skutkujących „brakiem” fundatora nie będzie. Ten fakt powinien znaleźć odzwierciedlenie w art. 69 ust. 2 i 3.

Ponadto mając na względzie art. 48 ust. 2 w art. 69 ust. 2 i 8 nie powinno się mówić odpowiednio o „zaproszeniu na zgromadzenie” oraz „zawiadomieniu o zwołaniu zgromadzenia”, ale o „zawiadomieniu o zgromadzeniu”.

Co więcej nasuwa się pytanie, czy art. 69 ust. 2 i 3 nie powinny uwzględniać również przypadku, w którym statut odstępuje od zasady, przewidującej, że członka zarządu powołuje i odwołuje fundator?

Propozycja poprawki:

w art. 69:

a) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. W przypadku śmierci fundatora oraz braku rady nadzorczej, a także w przypadku gdy fundator nie jest uprawniony do powołania zarządu, członek zarządu składa rezygnację członkom zgromadzenia beneficjentów, zwołując jednocześnie zgromadzenie beneficjentów, jeżeli z powodu rezygnacji żaden mandat w zarządzie nie byłby obsadzony. Zawiadomienie o zgromadzeniu beneficjentów zawiera także oświadczenie o rezygnacji członka zarządu. Rezygnacja jest skuteczna z dniem następującym po dniu, na który zwołano zgromadzenie beneficjentów.

3. W przypadku śmierci fundatora oraz braku rady nadzorczej, a także w przypadku gdy fundator nie jest uprawniony do powołania zarządu, każdy z beneficjentów może zwołać zgromadzenie beneficjentów, jeżeli w wyniku śmierci członka zarządu żaden mandat w zarządzie nie byłby obsadzony.”,

b) w ust. 8 wyrazy „zawiadomieniach o zwołaniu zgromadzenia” zastępuje się wyrazami „zawiadomieniu o zgromadzeniu”;

19) art. 70 wprowadzenie do wyliczenia i pkt 5 – propozycja zmiany redakcyjnej, korelującej brzmienie wprowadzenia do wyliczenia z brzmieniem elementu wyliczenia (z pkt 5).

Propozycja poprawki:

w art. 70 we wprowadzeniu do wyliczenia wyraz „wymaga” zastępuje się wyrazem „wymagają”;

20) art. 77 ust. 1 – ze względu na swoje brzmienie art. 77 ust. 1 może być interpretowany dwojako. W myśl pierwszej interpretacji – zgodnej z wolą ustawodawcy – audyt w fundacji rodzinnej będzie musiał być przeprowadzany co najmniej raz na cztery lata. Druga interpretacja, której można bronić, przewiduje, że audyt musi być przeprowadzony co najmniej raz w pierwszych czterech latach funkcjonowania fundacji rodzinnej (co oznacza *de facto*, że audyt przeprowadzany byłby tylko raz). W celu wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych, należałoby przyjąć niżej sformułowaną poprawkę.

Propozycja poprawki:

w art. 77 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Audyt przeprowadza się co najmniej raz na cztery lata.”;

21) art. 77 ust. 2 – w związku z tym przepisem nasuwają się dwa pytania.

Pierwsze z nich dotyczy dyspozycji zakodowanej w przepisie normy prawnej. Czy istotą tego przepisu jest nałożenie na fundację rodziną obowiązku poddania się audytowi corocznie, o ile sprawozdanie finansowe fundacji podlega badaniu zgodnie z ustawą o rachunkowości (na zasadzie wyjątku od reguły, że audyt przeprowadza się co najmniej raz na cztery lata)? Jeśli tak, z przepisu powinno wynikać w sposób jednoznaczny, że wprowadza on wyjątek od zasady określonej w art. 77 ust. 1 (przepis mógłby brzmieć: „W przypadku fundacji rodzinnej, której sprawozdanie finansowe podlega badaniu zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, audyt przeprowadza się corocznie w terminie *badania/zatwierdzenia* sprawozdania finansowego.”)

Drugie pytanie odnosi się do terminu przeprowadzania audytu. Czy na pewno termin ten powinien być powiązany z terminem badania sprawozdania finansowego, a nie terminem zatwierdzenia tego sprawozdania?

Sformułowanie propozycji poprawki będzie możliwe po ustaleniu intencji ustawodawcy.

- 22) art. 82 – w przepisie tym należałoby uwzględnić, że zgodnie z art. 32 lista beneficjentów zawiera dane, a nie informacje, a po drugie, że w art. 26 ust. 1 mówi się o spisie mienia, a nie spisie majątku.

Propozycja poprawki:

w art. 82 wyrazy „informacje znajdujące się na” zastępuje się wyrazami „dane zawarte w” oraz wyrazy „majątku, o którym mowa w art. 26 ust. 1,” zastępuje się wyrazem „mienia”;

- 23) art. 89 ust. 3 – w związku z art. 89 ust. 2 i art. 94, ust. 3 w art. 89 jest zbędny.

Propozycja poprawki:

w art. 89 skreśla się ust. 3;

- 24) art. 92 ust. 1 – przepis ten powinien uwzględnić treść art. 54. W myśl wskazanego przepisu zarząd fundacji rodzinnej może być jednoosobowy. Innymi słowy fundacja będzie mogła mieć jednego albo więcej likwidatorów. Ponadto przepis sugeruje, że sąd rejestrowy zawsze musi wyznaczyć więcej niż jednego likwidatora fundacji rodzinnej, co nie wydaje się być zgodne wolą ustawodawcy.

Propozycja poprawki:

w art. 92 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Likwidatorem fundacji rodzinnej jest członek zarządu albo osoba wyznaczona przez sąd rejestrowy. Sąd rejestrowy może wyznaczyć więcej niż jednego likwidatora.”;

- 25) art. 92 ust. 3–5 – przepisy te należy skorelować z art. 115 ust. 1 pkt 21. Do rejestru fundacji rodzinnych będzie wpisywana nie informacja o ustanowieniu likwidatora, ale dane likwidatora, o których mowa w art. 116 pkt 1. Ponadto należałoby przesądzić, czy z urzędu będzie wpisywana do rejestru fundacji rodzinnych informacja o otwarciu likwidacji, w przypadku wyznaczenia likwidatora przez sąd rejestrowy.

W art. 92 ust. 3 należy również uwzględnić, że zgodnie z ust. 1 tego artykułu sąd wyznacza likwidatora, a nie go ustanawia. Analogicznej zmiany terminologicznej należy dokonać w art. 92 ust. 4, art. 96 ust. 2 i art. 115 ust. 5. Trzeba przy tym pamiętać, że zgodnie z art. 115 ust. 2 wykreślenie z rejestru rodzinnego jest wpisem.

Przepis art. 92 ust. 5 powinien być natomiast skonstruowany analogicznie do ust. 2 w tym artykule.

Propozycja poprawki:

w art. 92 ust. 3–5 otrzymują brzmienie:

„3. Wpisu danych, o których mowa w art. 116 pkt 1, likwidatora wyznaczonego przez sąd rejestrowy dokonuje się z urzędu.

4. Sąd rejestrowy wyznaczając likwidatora określa wysokość jego wynagrodzenia.

5. Uchylenie likwidacji podlega zgłoszeniu do sądu rejestrowego. Każdy likwidator ma prawo i obowiązek dokonania tego zgłoszenia.”;

albo (*alternatywne brzmienie ust. 3 w wyżej zaproponowanej poprawce*):

„3. Wpisów informacji o otwarciu likwidacji oraz danych likwidatora, o których mowa w art. 116 pkt 1, dokonuje się z urzędu, jeżeli likwidatora wyznaczył sąd rejestrowy.”;

w art. 96 w ust. 2 wyraz „ustanowionych” zastępuje się wyrazem „wyznaczonych”;

w art. 115 w ust. 5 wyraz „ustanowiono” zastępuje się wyrazem „wyznaczono”;

26) art. 93 ust. 4 – przepis ten powinien być sformułowany analogicznie do art. 56 ust. 3.

Propozycja poprawki:

w art. 93 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Kompetencji likwidatora nie można ograniczyć ze skutkiem prawnym wobec osób trzecich.”;

27) art. 95 ust. 3 – propozycja poprawki redakcyjnej.

Propozycja poprawki:

w art. 95 w ust. 3 wyrazy „należy przyjąć wszystkie” zastępuje się wyrazami „przyjmuje się”;

28) art. 104 ust. 4 – propozycja poprawki redakcyjnej.

Propozycja poprawki:

w art. 104 w ust. 4 skreśla się wyraz „taki”;

29) art. 111 ust. 2 – propozycja poprawki ujednolicającej terminologię ustawy (§ 10 ZTP).

Propozycja poprawki:

w art. 111 w ust. 2 wyrazy „beneficjent fundacji rodzinnej” zastępuje się wyrazem „beneficjent”;

30) art. 111 ust. 3 – dążąc do zapewnienia jednoznaczności przepisu i wyeliminowania możliwych wątpliwości interpretacyjnych, należałoby przyjąć niżej sformułowaną poprawkę. Korekta sprowadza się do wskazania w przepisie wprost, kto będzie miał prawo otrzymać zaświadczenie, odpis, wyciąg i informację z akt rejestrowych. Proponuje się, aby art. 111 ust. 3 został sformułowany analogicznie do art. 109 ust. 2.

Propozycja poprawki:

w art. 111 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Fundator, członek organu fundacji rodzinnej, beneficjent oraz osoba mająca interes prawny ma prawo otrzymać poświadczone odpisy, wyciągi, zaświadczenia i informacje z akt rejestrowych.”;

31) art. 112 – propozycja poprawki korelującej brzmienie poszczególnych przepisów art. 112 w zakresie, w jakim przepisy te nazywają „zgłoszenie fundacji rodzinnej do rejestru fundacji rodzinnych”.

Propozycja poprawki:

w art. 112:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Fundator zgłasza fundację rodzinną do rejestru fundacji rodzinnych.”,

b) w ust. 4 we wprowadzeniu do wyliczenia wyrazy „, o którym mowa w ust. 1,” zastępuje się wyrazami „fundacji rodzinnej do rejestru fundacji rodzinnych”;

32) art. 113 – przepis ten przewiduje, że w postępowaniu przed sądem rejestrowym stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym, chyba że ustawa stanowi inaczej. Zamieszczenie tego przepisu w rozdziale 12 – *Rejestr fundacji rodzinnych* sugeruje, że znajdzie on zastosowanie wyłącznie w postępowaniu rejestrowym. Jeśli taka była intencja prawodawcy należałoby uściślić, że art. 113 odsyła do przepisów o postępowaniu nieprocesowym rejestrowym. Natomiast jeśli przepis miałby dotyczyć wszystkich postępowań odnoszących się do fundacji rodzinnej prowadzonych przez sąd rejestrowy, a nie tylko postępowania rejestrowego, należałoby ten przepis „przenieść” do rozdziału 1 – *Przepisy ogólne* i oznaczyć jako ust. 3 w art. 5.

Propozycja poprawek (przy założeniu, że przepis odnosi się do wszystkich postępowań):

w art. 5 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. W postępowaniu przed sądem rejestrowym stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, z późn. zm.) o postępowaniu nieprocesowym, chyba że ustawa stanowi inaczej.”;

w art. 81 w ust. 1 skreśla się wyrazy „(Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, z późn. zm.)”;

skreśla się art. 113;

33) art. 114 – w związku z tym, że w części przepisów ustawodawca nazywa wniosek o wpis do rejestru fundacji rodzinnych **zgłoszeniem** może się pojawić wątpliwość, czy przepisy ogólne dotyczące wniosku o wpis znajdują zastosowanie również do zgłoszenia. Ponadto ustawodawca nie jest konsekwentny w nazywaniu zgłoszenia fundacji rodzinnej do rejestru fundacji rodzinnych. Niekiedy wniosek ten nazywany jest

zgłoszeniem w innych przypadkach wnioskiem o wpis fundacji do rejestru fundacji rodzinnych (zob. np. art. 112 ust. 3 i art. 114 ust. 2). W celu wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych oraz dążąc do zapewnienia konsekwencji terminologicznej w obrębie ustawy, należałoby przyjąć niżej zaproponowane poprawki.

Propozycja poprawek:

dodaje się art. 112a w brzmieniu:

„Art. 112a. Zgłoszenie do rejestru fundacji rodzinnych jest wnioskiem o wpis do tego rejestru.”;

w art. 114:

- a) w ust. 1 po wyrazie „wniosku” dodaje się wyrazy „o wpis do rejestru fundacji rodzinnych”,
- b) w ust. 2 wyrazy „we wniosku o wpis” zastępuje się wyrazami „w zgłoszeniu”;

34) art. 115 ust. 1 pkt 3 – przepis ten przewiduje, że do rejestru fundacji rodzinnych wpisuje się także siedziby i adresy jednostek terenowych fundacji rodzinnej. Należy zwrócić uwagę, że żaden przepis merytoryczny dotyczący fundacji rodzinnej nie przyznaje tej fundacji prawa (nie przewiduje możliwości) do utworzenia jednostki terenowej. Uprawnienie w tym zakresie nie powinno wynikać wyłącznie z przepisu, określającego zakres danych wpisywanych do rejestru fundacji rodzinnych. Jako że utworzenie jednostki terenowej powinno wynikać ze statutu fundacji rodzinnej, proponuje się przyjęcie niżej sformułowanych poprawek.

Propozycja poprawek:

dodaje się art. 10a w brzmieniu:

„Art. 10a. Fundacja rodzinna może posiadać jednostki terenowe.”;

w art. 25 w ust. 3 dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) przewidywać utworzenie jednostki terenowej albo większej ich liczby.”;

35) art. 115 ust. 1 pkt 16 – w związku z tym, że nie ma wątpliwości, z jakich przepisów wynika obowiązek poddania sprawozdania finansowego badaniu oraz mając na względzie § 156 ZTP (przepisy tego paragrafu określają zasady formułowania odesłań w przepisie), należałoby skreślić w analizowanym pkt 16 odesłanie przedmiotowe do przepisów o rachunkowości, jako nieprawidłowe i niemające wartości normatywnej. Jednocześnie kierując się § 10 ZTP należałoby wskazać, że przepis mówi o sprawozdaniu z badania sprawozdania finansowego (zob. art. 115 ust. 1 pkt 15 i 17).

Propozycja poprawki:

w art. 115 w ust. 1 w pkt 16 po wyrazie „sprawozdanie” dodaje się wyraz „finansowe” oraz skreśla się wyrazy „, na podstawie przepisów o rachunkowości”;

36) art. 118 ust. 2 i 3 – przepisy te wymagają korekty redakcyjnej. Ponadto w związku z tym, że katalog dokumentów dołączanych do zgłoszenia fundacji rodzinnej do rejestru fundacji rodzinnych określony jest w art. 112 ust. 4 do tego przepisu należy „przenieść” treść pierwszego zdania w art. 118 ust. 3.

Propozycja poprawek:

w art. 112 w ust. 4 dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) listę obejmującą nazwisko i imię oraz adres do doręczeń fundatora, o ile jest on uprawniony do powołania zarządu.”;

w art. 118 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Zmianę adresu do doręczeń osób, o których mowa w ust. 1, lub danych pełnomocnika do doręczeń w Rzeczypospolitej Polskiej, zgłasza się niezwłocznie sądowi rejestrowemu, załączając oświadczenie, o którym mowa w ust. 1. Zgłoszenia dokonuje fundacja rodzinna albo osoby, o których mowa w ust. 1. Do chwili zgłoszenia zmiany adresu do doręczeń tych dokonuje się na adres zgłoszony do akt rejestrowych. Zgłoszenie zmian nie podlega opłacie sądowej.

3. Zmianę adresu do doręczeń fundatora, o ile jest on uprawniony do powołania zarządu, zgłasza się sądowi rejestrowemu. Zgłoszenie zmian nie podlega opłacie sądowej.”;

- 37) art. 120 – w ust. 1 tego artykułu należy skreślić niemające wartości normatywnej wyrazy „niezależnie od obowiązków wynikających z odrębnych przepisów”. Treść, którą mają one wyrażać, wynika bowiem z ostatniego fragmentu zdania („chyba że przepis szczególny stanowi inaczej”). Natomiast przepis ust. 2 tego artykułu wymaga korekty redakcyjnej.

Propozycja poprawki:

w art. 120:

- a) w ust. 1 skreśla się wyrazy „ , niezależnie od obowiązków wynikających z odrębnych przepisów”,
b) w ust. 2 wyraz „prawnych” zastępuje się wyrazem „prawnej”;

- 38) art. 121 ust. 2 i 4 – użycie w art. 121 ust. 1 liczby mnogiej, mówiąc o oczywistych błędach i niezgodnościach, może rodzić wątpliwość, czy przepis znajdzie zastosowanie w przypadku jednego błędu albo jednej niezgodności. Ponadto nasuwa się pytanie, dlaczego w przepisie nie uwzględniono, że sprostowanie błędu może nastąpić również na wniosek. Wskazuje na to art. 122 ust. 4. Ponieważ sprostowanie dotyczyło będzie wpisu, od którego już pobrano opłatę, wniosek o sprostowanie powinien być wolny od opłaty.

Ponieważ zgodnie z art. 115 ust. 2 wykreślenie z rejestru fundacji rodzinnych jest wpisem, należy dokonać korekty w art. 121 ust. 4, uwzględniającej ten fakt.

Propozycja poprawki:

w art. 121:

- a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadku gdy w rejestrze fundacji rodzinnych znajduje się wpis zawierający oczywisty błąd lub niezgodność z treścią postanowienia sądu, sąd rejestrowy z urzędu albo na wniosek prostuje wpis. Wniosek o sprostowanie wpisu nie podlega opłacie sądowej.”,

- b) w ust. 4 skreśla się wyrazy „lub wykreślenia”;

- 39) art. 122 ust. 2 – przepis ten powinien mieć generalny charakter i odnosić się nie tylko do zgłoszenia fundacji rodzinnej do rejestru fundacji rodzinnych, ale wszystkich wniosków o wpis do tego rejestru.

Ponadto warto rozważyć dokonanie korekty art. 115 ust. 2 i objęcie zakresem pojęcia wpis również zmiany wpisu i sprostowania wpisu. Skoro wykreślenie wpisu będące najgłębszą ingerencją merytoryczną we wpis jest wpisem, to wpisem powinny być korekty tego wpisu. Przyjęcie niżej sformułowanych poprawek uporządkuje terminologię ustawy. W propozycji nowego brzmienia art. 122 ust. 2 uwzględniono proponowaną zmianę art. 115 ust. 2.

Propozycja poprawek:

w art. 115 w ust. 2 po wyrazie „wykreślenie” dodaje się wyrazy „, zmiana i sprostowanie”;

w art. 122 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Jeżeli dane fundacji rodzinnej wpisano do rejestru fundacji rodzinnych niezgodnie z wnioskiem o wpis albo bez tego wniosku, fundacja ta nie może zasłaniać się wobec osoby trzeciej działającej w dobrej wierze zarzutem, że dane te nie są prawdziwe, jeżeli zaniedbała wystąpić niezwłocznie z właściwym wnioskiem o wpis.”;

40) art. 123 – w związku z tym, że w innych przepisach ustawy (zob. np. art. 105) organy administracji rządowej i samorządowej nazywane są zbiorczym określeniem „organy administracji publicznej”, kierując się § 10 ZTP, należałoby dokonać stosownej korekty terminologicznej w art. 123.

Ponadto nasuwa się pytanie, dlaczego w art. 123 nie uwzględniono, jako obowiązanych innych niż banki dostawców prowadzących rachunek płatniczy (np. spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych) oraz instytucji państwowych (zob. art. 110)?

Propozycja poprawki (przy założeniu, że intencją ustawodawcy było objęcie zakresem art. 123 wszystkich dostawców prowadzących rachunek płatniczy oraz instytucji państwowych):

w art. 123 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Organy administracji publicznej, sądy, dostawcy prowadzący rachunek płatniczy w rozumieniu art. 2 pkt 25 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, instytucje państwowe, komornicy i notariusze są obowiązani niezwłocznie informować sąd

rejestrów o zdarzeniach, które podlegają obowiązkowi wpisu do rejestru fundacji rodzinnych z urzędu.”;

41) art. 127 pkt 1, art. 927 § 3 – w związku z tym, że § 3 w nowym brzmieniu mówiąc o fundacji nie odsyła do ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach nie powinien on mówiąc o fundacji rodzinnej odsyłać do opiniowanej ustawy.

Propozycja poprawki:

w art. 127 w pkt 1, w § 3 skreśla się wyrazy „, , o której mowa w ustawie z dnia 14 grudnia 2022 r. o fundacji rodzinnej (Dz. U. poz. ...)”;

42) art. 130 pkt 3 lit. a, art. 21 ust. 1 pkt 157 część wspólna – w związku z tym, że w dodawanym do art. 21 ust. 49 sformułowano uszczegółowienie zwolnienia, o którym mowa w art. 21 ust. pkt 157, uwzględniając obowiązujące zasady określania relacji pomiędzy przepisami, a także mając na uwadze że formuła „z zastrzeżeniem”, jako niejednoznaczna, budzi wątpliwości interpretacyjne, należałoby przyjąć niżej sformułowaną poprawkę.

Propozycja poprawki:

w art. 130 w pkt 3 w lit. a, w pkt 157 w części wspólnej wyraz „zastrzeżeniem” zastępuje się wyrazem „uwzględnieniem”;

43) art. 132 pkt 1 i 3, art. 14n § 1 pkt 4 i § 2 oraz art. 117e § 1 i 3 – skoro w zmienianych art. 116a § 1 i dodawanym art. 117e § 2 mówiąc o fundacji rodzinnej i fundacji rodzinnej w organizacji nie odsyła do opiniowanej ustawy oraz mając na uwadze, że nie będzie w przyszłości budziło żadnych wątpliwości, że fundacja rodzinna i fundacja rodzinna w organizacji to podmioty w rozumieniu opiniowanej ustawy (akt ten będzie ustawą podstawową dla tych podmiotów), należałoby przyjąć niżej sformułowaną poprawkę. Podobnie niezasadne – jako oczywiste – jest wskazywanie w dodawanym art. 117e § 1, że fundator, o którym mowa w tym przepisie, to fundator w rozumieniu opiniowanej ustawy.

Propozycja poprawki:

w art. 132:

a) w pkt 1:

- w lit. a, w pkt 4 skreśla się wyrazy „w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2022 r. o fundacji rodzinnej (Dz. U. poz. ...)”,
- w lit. b, w § 2 skreśla się wyrazy „w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2022 r. o fundacji rodzinnej”,

b) w pkt 3, w art. 117e:

- § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Fundacja rodzinna odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie z fundatorem za zaległości podatkowe tego fundatora powstałe przed ustanowieniem fundacji rodzinnej.”,

- w § 3 skreśla się wyrazy „w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 2022 r. o fundacji rodzinnej”;

44) art. 134 pkt 1, art. 2a ust. 3 pkt 1 lit. k i l – brzmienie dodawanych elementów wyliczenia (lit. k i l) należy skorelować z wprowadzeniem do wyliczenia w art. 2a ust. 3.

Propozycja poprawki:

w art. 134 w pkt 1:

a) w lit. k skreśla się wyrazy „, , nabywającą nieruchomości rolne”,

b) w lit. l wyrazy „i nabywającego nieruchomości rolne od” zastępuje się wyrazem „, , od”;

45) art. 135 pkt 2, art. 64a i art. 64b ust. 1 – terminologia dodawanych do ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych art. 64a i art. 64b powinna być zgodna z terminologią ustawy podstawowej, z którą te przepisy są związane. Dążąc do zapewnienia spójności terminologicznej w obrębie systemu prawa, proponuje się przyjęcie niżej sformułowanej poprawki. W propozycji nowego brzmienia art. 64b ust. 1 uwzględniono, że wykreślenie wpisu i zmiana wpisu są wpisami do rejestru fundacji rodzinnych (zob. art. 115 ust. 2 opinionej ustawy).

Propozycja poprawki:

w art. 135 w pkt 2:

a) art. 64a otrzymuje brzmienie:

„Art. 64a. Opłatę stałą w kwocie 500 złotych pobiera się od zgłoszenia fundacji rodzinnej do rejestru fundacji rodzinnych.”,

b) w art. 64b ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Opłatę stałą w kwocie 250 złotych pobiera się od wniosku o wpis w rejestrze fundacji rodzinnych.”;

46) art. 138 – przepis ten powinien być uporządkowany terminologicznie.

Propozycja poprawki:

art. 138 otrzymuje brzmienie:

„Art. 138. 1. W terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy fundacja w rozumieniu ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach, która jest wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego i której nazwa zawiera określenie „fundacja rodzinna” dokonuje zmiany swojego statutu, dostosowując jego brzmienie do art. 4.

2. Wniosek do Krajowego Rejestru Sądowego o wpis zmiany, o której mowa w ust. 1, fundacja składa w terminie 7 dni od dnia podjęcia uchwały o zmianie statutu, nie później jednak niż w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Wniosek do Krajowego Rejestru Sądowego o wpis zmiany, o której mowa w ust. 1, nie podlega opłacie sądowej.

4. Ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym wpisu zmiany, o której mowa w ust. 1, do Krajowego Rejestru Sądowego nie podlega opłacie za ogłoszenia.

4. W przypadku niezłożenia w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy wniosku do Krajowego Rejestru Sądowego o wpis zmiany, o której mowa w ust. 1, sąd rejestrowy wszczyna postępowanie przymuszające, o którym mowa w art. 24 ustawy z dnia 24 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1683 i 2436).”.

Jakub Zabielski – Główny legislator